

**Δύο εντελώς διαφορετικές θεωρήσεις του
καπιταλισμού:
Νεοκλασική vs Μαρξιστική**

Νεοκλασική: Η μικρή οικονομία του Ροβινσώνα

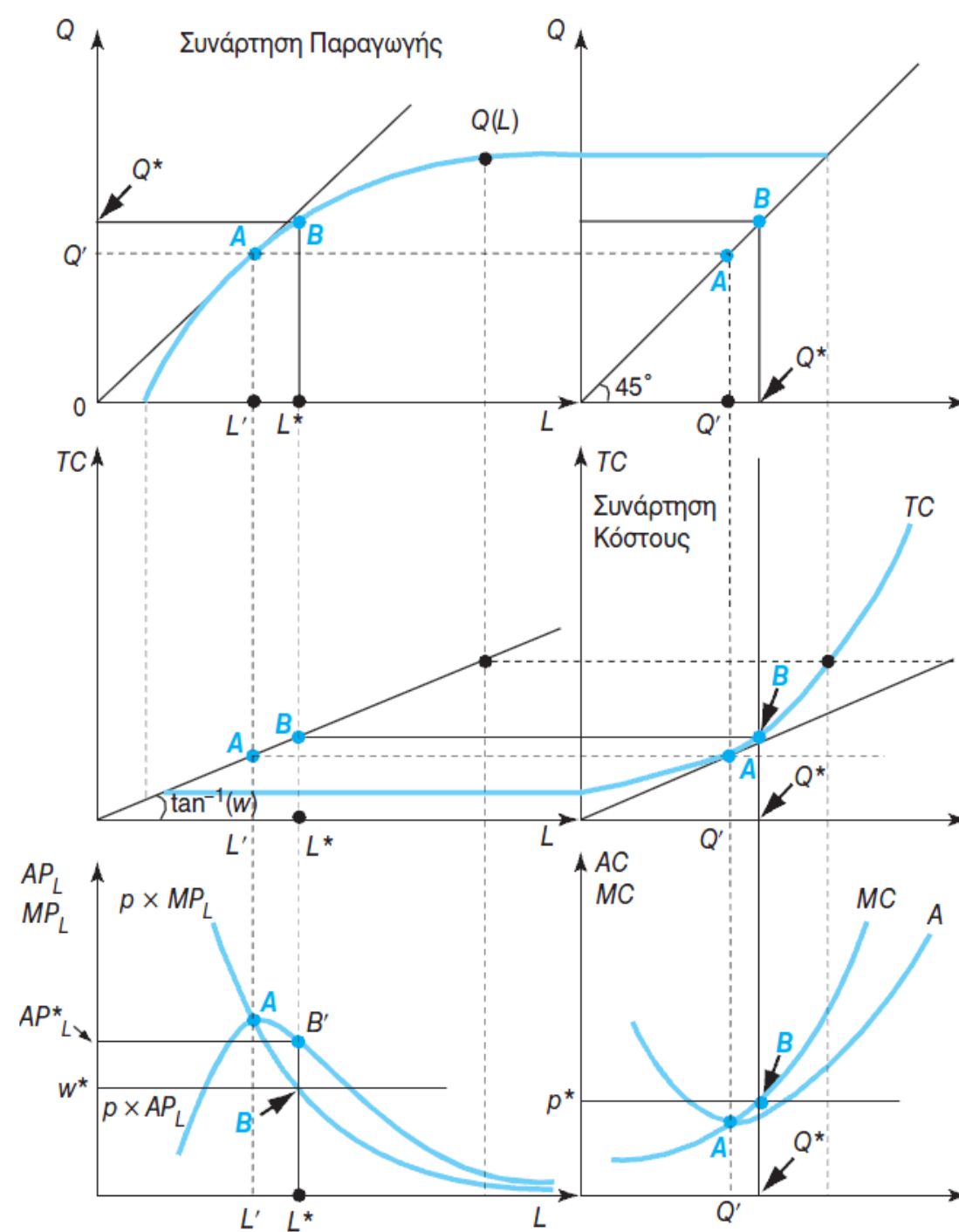
- **1. Οι προτιμήσεις του:** Ο RC τρώει μόνο πορτοκάλια και χαίρεται το κάθε ένα το ίδιο ανεξάρτητα από την ποσότητα πορτοκαλιών που ήδη έχει (δηλ. η οριακή του ωφέλεια από πορτοκάλια είναι σταθερή): Μια μονάδα ωφέλειας = 1 πορτοκάλι
- **2. Οι παραγωγικές του δυνατότητες:** Ο RC δεν παράγει πορτοκάλια· πιάνει μόνο ψάρια (που δεν τα τρώει αλλά τα ανταλλάσσει με πορτοκάλια). Η συνάρτηση «παραγωγής» ψαριών δίδεται ως $Q=Q(L)$ όπου Q η ποσότητα ψαριών και L ο αριθμός ωρών ψαρέματος. Κάθε ώρα που ψαρεύει ο RC «σπαταλά» w^* μονάδες ωφέλειας (δηλ. w^* είναι το κόστος ευκαιρίας της κάθε ώρας ψαρέματος/εργασίας). Έστω ότι το w είναι ανεξάρτητο του L (δηλ. έχουμε σταθερό οριακό κόστος εργασίας).
- **3. Ανταλλαγή:** Κάθε μέρα, εμφανίζεται ένας έμπορος-βαρκάρης ο οποίος για κάθε ψάρι που του δίνει ο RC τον αποζημιώνει με p^* πορτοκάλια. Έστω ότι η σχετική τιμή p^* (δηλ. ο λόγος ανταλλαγής) παραμένει ανεξάρτητη από τις ανταλλάσσομενες ποσότητες (δηλ. η σχετική τιμή είναι σταθερή).

Η ΙΣΟ-ΟΡΙΑΚΗ ΑΡΧΗ στην περίπτωση του Ροβινσώνα

- **ΙΟΑ:** Ο RC δουλεύει/ψαρεύει για L^* ώρες έτσι ώστε

$$w^* = p^* \times MP_L$$

- όπου MP_L το οριακό προϊόν της εργασίας
- $Q^* = Q(L^*)$ τέτοια ώστε η τιμή p^* να ισούται με το οριακό κόστος του ψαρέματος, δηλαδή $p^* = MC(Q^*)$
- **Παράδειγμα –**
 - $p^* = 10$ πορτοκάλια προς 1 ψάρι
 - $L^* = 20$ ώρες ψαρέματος την εβδομάδα
 - $w^* = 30$ μον. ωφέλειας ανά ώρα
 - $Q^* = 100$ ψάρια την εβδομάδα
 - AP_L (=μέσο προϊόν εργασίας) = $Q^*/L^* = 100/20 = 5$ ψάρια ανά ώρα
 - MP_L (=οριακό προϊόν εργασίας) = 3 ψάρια στη διάρκεια της εικοστής ώρας,
 - TC = (συνολικό κόστος) = $w^* \times L^* = 30 \times 20 = 600$ μονάδες ωφέλειας
 - AC = (μέσο κόστος) = $TC/Q = 600/100 = 6$ μονάδες ωφέλειας ανά ψάρι
 - MC = (οριακό κόστος) = 10 μονάδες ωφέλειας ανά ψάρι

Η Μαρξιστική Θεώρηση

- Η υπεραξία SV (από το surplus value) = η διαφορά μεταξύ της **χρηστικής αξίας** της εργασίας L και της **ανταλλακτικής αξίας** της LP ονομάζεται:

$$SV = UV_L - EV_{LP}$$

όπου UV_L = χρηστική αξία (από το αγγλικό use value) της εργασίας L και EV_{LP} = ανταλλακτική αξία (από το αγγλικό exchange value) της εργατικής δύναμης.

-

Η χρηστική αξία της εργασίας

- Από τη στιγμή που έχουμε N εργαζόμενους σε μια επιχείρηση ή ένα κλάδο ή μια οικονομία, ο κάθε ένας προσφέρει L_i μονάδες «μόχθου» στην παραγωγή και έτσι η συνολική χρηστική αξία για τον εργοδότη ισούται με το άθροισμα

$$UV_L = \sum L_i$$

- Πως όμως καθορίζεται η ανταλλακτική αξία του εμπορεύματος LP ;

Η ανταλλακτική αξία της εργασίας

- Έστω $\alpha_1, \alpha_2, \dots, \alpha_k$ τα αγαθά που είναι βιολογικά αλλά και κοινωνικά (ή πολιτιστικά) αναγκαία για την αναπαραγωγή του εργαζόμενου i
- Έστω ότι για την παραγωγή τους χρειάστηκαν οι εξής ποσότητες εργασίας (ή οι εξής χρηστικές αξίες εργασίας)
 - Για την παραγωγή των μονάδων α_1 που καταναλώνει ο i χρειάστηκε ο μόχθος M εργαζόμενων: $L^{\alpha_1}_1, L^{\alpha_1}_2, \dots, L^{\alpha_1}_M$.
 - Για την παραγωγή των μονάδων α_2 που καταναλώνει ο i χρειάστηκε ο μόχθος Ξ εργαζόμενων: $L^{\alpha_2}_1, L^{\alpha_2}_2, \dots, L^{\alpha_2}_\Xi$.
 - Για την παραγωγή των μονάδων α_k που καταναλώνει ο i χρειάστηκε ο μόχθος Ω εργαζόμενων: $L^{\alpha_k}_1, L^{\alpha_k}_2, \dots, L^{\alpha_k}_\Omega$. Συνολικά, η αναπαραγωγή του εργαζόμενου i χρειάστηκε συνολική εργασία ίση με το άθροισμα:

$$[L^{\alpha_1}_1 + L^{\alpha_1}_2 + \dots + L^{\alpha_1}_M] + [L^{\alpha_2}_1 + L^{\alpha_2}_2 + \dots + L^{\alpha_2}_\Xi] + \dots + [L^{\alpha_k}_1 + L^{\alpha_k}_2 + \dots + L^{\alpha_k}_\Omega]$$

$$UV_{LM} + UV_{L\Xi} + \dots + UV_{L\Omega}$$

$$= EV^i_{LP}$$

$$\text{Υπεραξία} = SV = UV_L - EV_{LP}$$

ΠΟΥ ΚΑΤΑΛΗΓΕΙ;

- Πρόσοδος (π.χ. ενοίκια που καταβάλουν οι εργοδότες στους ιδιοκτήτες σπάνιων παραγωγικών συντελεστών όπως η γη)
- Τόκος (που καταβάλουν οι εργοδότες στις τράπεζες έναντι των δανείων που χρησιμοποίησαν για να προπληρώσουν τους εργαζόμενους και τους προμηθευτές τους)
- Κέρδος (το οποίο παραμένει στους εργοδότες μετά την καταβολή προσόδου και τόκων).

Η θεωρία περιοδικών κρίσεων του Μαρξ

- π = ποσοστό κέρδους
- $s = SV$ = υπεραξία
- v = σύνολο μισθών
- c = συνολική δαπάνη σε κεφάλαιο, δηλ. «νεκρούς» παραγωγικούς συντελεστές (π.χ. μηχανήματα, πρώτες ύλες)
- T = συνολικές παραγωγικές δαπάνες επιχειρήσεων.

$$\pi = s/T = (s/v) \times (v/T)$$

$$(\text{ποσοστό εκμετάλλευσης}) \times (\text{ποσοστό μισθών}) = \varepsilon \times \mu$$

Όπου,

- $\varepsilon = s/v$ = ποσοστό της υπεραξίας ως προς τη συνολική δαπάνη των εργοδοτών σε μισθούς
- $\mu = v/T$ = λόγος των μισθών ως προς την συνολική δαπάνη.

$$\begin{aligned}\pi &= s/T = s/(v+c) = (s/v) \times [v/(v+c)] = (s/v) \times \{1 - [c/(v+c)]\} = \\ &(\text{ποσοστό εκμετάλλευσης}) \times (1 - \text{οργανική σύνθεση κεφαλαίου}) \\ &= \varepsilon \times (1 - \rho)\end{aligned}$$

- $\rho = [c/(c+v)]$ = η οργανική σύνθεση του κεφαλαίου - λόγος που τείνει στο 1 όσο αυξάνεται η συμμετοχή των «νεκρών» παραγωγικών συντελεστών

Η δυναμική του συστήματος

- $\Delta\pi_t = \alpha(\rho_t^* - \rho_{t-1})$, όπου $\alpha > 0$ και $\Delta\pi_t = (\pi_t - \pi_{t-1})/\pi_{t-1}$
- $\Delta\rho_t = \beta(\pi_{t-1} - \pi^*)$, όπου $\beta > 0$ και $\Delta\pi_t = (\pi_t - \pi_{t-1})/\pi_{t-1}$
- $\pi_t = \pi_{t-1}[1 + \alpha(\rho^* - \rho_{t-1})]$
- $\rho_t = \rho_{t-1}[1 + \beta(\pi_{t-1} - \pi^*)]$
-
- **Παράδειγμα:**
-
- **$\pi^* = 0,1$** → αν το ποσοστό κέρδους πέσει κάτω του 10% τότε οι επιχειρήσεις σταματούν να επενδύουν σε σταθερό κεφάλαιο, π.χ. μηχανές, και έτσι σιγά-σιγά η οργανική σύνθεση του κεφαλαίου, ρ , μειώνεται
-
- **$\rho^* = 0,5$** → αν η οργανική σύνθεση του κεφαλαίου ξεπεράσει το 50%, τότε το ποσοστό κέρδους των επιχειρήσεων μειώνεται
-
- Έστω **$\alpha = 0,5$, $\beta = 0,8$** και αρχικά **$\pi_1 = 0.2$ $\rho_1 = 0.3$**

Χρόνος (t)	π_t (%)	ρ_t
1	20,00	30,0
2	22,00	32,4
3	23,94	35,5
4	25,67	39,5
5	27,00	44,4
6	28,00	50,5
7	27,36	59,5
8	24,77	67,8
9	22,56	75,8
10	19,71	83,5
11	16,41	89,9
12	13,13	94,5
13	10,00	96,9
14	7,65	96,9
15	5,86	95,0
16	4,54	91,9
17	3,60	88,0
18	2,90	83,5
19	2,40	78,3
20	1,70	73,5
21	1,50	68,6
22	1,36	63,9
23	1,27	59,5
24	1,20	55,3
25	1,10	51,4
26	1,00	47,7
27	1,02	47,7
28	1,10	44,3

Οικονομικοί Κύκλοι. Παραγωγή/Εισόδημα/Απασχόληση Κέρδη

